

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси**

Затверджено

На засіданні кафедри української преси
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №2 від 12 вересня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри –
доц. Ігор ПАСЛАВСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни
«Феміністичний дискурс української журналістики»,
яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів – 2022

Назва дисципліни	«Феміністичний дискурс української журналістики»
Адреса викладання дисципліни	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладач дисципліни	Тихолоз Наталя Богданівна, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри української преси
Контактна інформація викладачів	Nataliya.Tykhologz@lnu.edu.ua , https://journ.lnu.edu.ua/employee/tyhologz-n-b ; Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд.402
Консультації з курсу відбуваються	Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 402 – у день проведення лекцій/практичних занять та за попередньою домовленістю зі студентами. Можливі й онлайн-консультації через Telegram, Viber, WhatsApp, Messenger, Skype або подібні ресурси. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/Feministychnyj-dyskurs
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Феміністичний дискурс української журналістики» є вибірковою дисципліною з спеціальності 061 Журналістика для освітньої програми «Журналістика», яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Вибіркова дисципліна присвячена актуальній проблематиці феміністичного дискурсу української журналістики. Зміст курсу передбачає глибоке ознайомлення з концептуально-теоретичними засадами фемінізму (як академічного, суспільно-політичного, культурного й медійного явища), розкриває питання жіночого авторства і жіночого тексту в журналістиці, співвідношення жіночих права, жіночого руху, жіночої преси та жіночої аудиторії. Попри увагу до особливостей феміністичної ідеології, навчальна дисципліна має передусім журналістикознавчу спрямованість та має позаідеологічний характер, вона відкрита для студентів будь-якої статі і гендерної ідентичності без дискримінації.
Мета та цілі курсу	Мета курсу «Феміністичний дискурс української журналістики» – сформувати у студентів сучасне, системне, науково обґрунтоване і вільне від стереотипів та упереджень уявлення про роль та місце феміністичного дискурсу в медіапросторі української журналістики. Цілі (завдання) курсу – дати комплексне уявлення про феміністичний дискурс української журналістики як явище, основні етапи його історичного розвитку та сучасний стан, найяскравіших представників/представниць, сформувати чітке розуміння концептуально-теоретичних засад фемінізму (як академічного, суспільно-політичного, культурного й медійного явища), розкрити питання жіночого авторства і жіночого тексту в журналістиці, співвідношення жіночих права, жіночого руху, жіночої преси та жіночої аудиторії, розвинути у майбутніх фахівців із журналістики професійний інтерес до жіночої преси та усвідомлення її специфіки.
Література для вивчення дисципліни	Базова література 1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму : монографія / Віра Агеєва. – К. : Факт, 2003. – 320 с. 2. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України 1884-1939 / М. Богачевська-Хом'як. – К.: Либідь, 1995. – 424 с. 3. Кость С. Жіноча преса / С. Кость // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2007. – Вип. 30. – С. 123 – 141. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vlnu/Jur/2007_30/Visnyk%2030_P2_02_Kost.pdf 4. Незнайома. Антологія української “жіночої” прози та есеїстики II пол. ХХ-поч. ХХІ ст. / Авторський проект В. Габора. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. –

	<p>С. 10-23.</p> <p>5. Українські жінки у горнилі модернізації. Під заг. редакцією Оксани Кісь. – Харків. – 2017. – 303 с.</p> <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина XIX – початок XX ст.) / О. Кісь. – Львів: Інститут народознавства НАНУ, 2008. – 272 с. 2. Маланчук-Рибак О. Ідеологія та суспільна практика жіночого руху на західно-українських землях XIX – першої третини XX ст.: типологія та європейський культурно-історичний контекст / О. Маланчук-Рибак. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 500 с. 3. Гендерні ресурси українських мас-медіа: ціна і якість: Практичний посібник для журналістів та працівників ЗМІ / Н.М. Сидоренко, М.М. Скорик та ін.; ред-упоряд. Н.М. Сидоренко. – К.: “К.І.С.”, 2004. – 76 с. 4. Павличко С. Фемінізм / Соломія Павличко ; [упоряд. та передм. В. Агеевої]. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – 322 с. 5. Передирій В. А. Жіноча доля на тлі доби : [літопис жіночого руху у світлі українських видань] / В. А. Передирій, Н. М. Сидоренко, Т. В. Старченко. – К. : Дослідн. центр історії укр. преси, 1999. – 120 с. 6. Фуртак М. “Перший вінок” – перший жіночий альманах // Нова хата. – 1927. – Ч. 12. – С. 1-4. 7. Хома Т. Чи був фемінізм в Україні ? [Електронний ресурс] / Т. Хома // І. Культурологічний часопис. – 2000. – № 17. – Режим доступу: http://www.ji.lviv.ua/n17texts/homa.htm 8. Чайківська Я. Проблема жіночого тексту у сучасній українській пресі / Я. Чайківська // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2001. – Вип. 21 : [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-6_10.htm <p>Інтернет-джерела: Сайт «Гендер в деталях» [Електронний ресурс] : https://genderindetail.org.ua/</p>
Обсяг курсу	<p>Денна форма: 24 год. аудиторних занять (8 год. лекцій, 16 год. практичних), 66 год. – самостійна робота.</p> <p>Заочна форма: 12 год. аудиторних занять (8 год. лекцій, 4 год. практичні, 78 год. – самостійна робота)</p>
Очікувані результати навчання	<p>Навчальна дисципліна «Феміністичний дискурс української журналістики» дасть можливість молодим фахівцям <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концептуально-теоретичні засади фемінізму. • Основні етапи історії жіночого руху в Україні і світі. • Сучасні нормативно-правові документи щодо забезпечення прав і свобод жінок та гендерної рівності. • Особливості і природу жіночого авторства і жіночого тексту у журналістиці. • Категорії «жіноча преса», «жіноча журналістика», «жіночий текст», «жіноча аудиторія» тощо. • Творчий доробок і світоглядні позиції найвидатніших представниць українського жіночого руху і жіночої преси. <p>У процесі навчання слухачі повинні набути певних знань, щоб <i>уміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати на практиці набуті знання; • правильно поводитись із колегами різних гендерних ідентичностей; • адекватно відображати феміністичну і гендерну проблематику в сучасній журналістиці; • застосувати принципи гендерної толерантності і гендерного паритету у повсякденній професійній діяльності, суспільному і приватному житті.
Ключові слова	Гендер, фемінізм, жіночий рух, жіноча преса, емансипація, права жінок, жінка-журналістка, публіцистка, феміністичний медіадискурс
Формат курсу	Очний / заочний

Теми	Див. схему курсу
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру у формі презентації виконаного індивідуально або командного медіапроєкту на відповідну тематику
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, консультування, дискусії Дебати (оксфордські, панельні, «за» і «проти»). Проблемно-пошукові диспути. Ситуативне моделювання. Техніки опрацювання дискусійних питань. Метод проєктів і їх презентацій.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проєктор, доступ до мережі «Інтернет», ноутбук, мобільний телефон чи планшет, екран, акустична система (для трансляції навчального медіаконтенту).
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Максимальна оцінка за навчальні досягнення впродовж семестру: до 40 балів – за участь у семінарських заняттях, до 60 балів – за підсумкове (залікове) навчально-дослідне завдання (індивідуальне чи групове). Виступи на семінарських заняттях (макс. 5 балів x 8 занять = 40 балів) відповідно до тематики (див. схему курсу). Індивідуальні і групові навчально-дослідні завдання і проєкти: підготовка міні-лекцій з мультимедійними презентаціями за тематикою, узгодженою з викладачем (висвітлення діяльності видатних діячок українського руху і преси, формально-змістових особливостей конкретних видань тощо) (макс. 60 балів: 50 за зміст і форму проєкту, 10 – за публічний захист). Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (доповідь, презентація, журналістський матеріал). Академічна доброчесність: Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.
	Політика виставлення балів. Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру (поточне опитування або контрольна, самостійна робота (доповідь або презентація) та бали за роботу на практичних і семінарських заняттях. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються .
Питання до екзамену (чи питання на контрольні роботи)	Залік за результатами поточної успішності
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Основні поняття феміністичного дискурсу					
1	Фемінізм, феміністичний рух і феміністичний дискурс: концептуально-теоретичні засади.	Лекція (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 1, 5, 7	Ознайомлення з основними поняттями курсу (4 год)	Тиждень
2	Жінки і журналістика: жіночий текст, жіноче авторство, жіноча аудиторія, жіноче питання.	Лекція (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 2, 4, 7	Диференціація понять, головні критерії розмежування (5 год)	Тиждень
5	До історії феміністичного руху: від суфражисток і протофемінізму до сучасної феміністичної теорії й ідеології «четвертої хвилі».	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 3, 4, 5	Аналіз проєктів (аудіо, відео, текст, фото) (4 год)	Тиждень
6	Теоретичні праці з фемінізму (Сімона де Бовуар, Вірджинія Вулф та ін.).	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 2, 3, 4, 5,	Розмова-дискусія за вказаними працями (4 год)	Тиждень
Змістовий модуль 2. Історія українського феміністичного руху та жіночої преси					
3	Український жіночий рух (до історії українського фемінізму).	Лекція (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 1,2, 5	Головні віхи історичного становлення (5 год)	Тиждень
4	Українська жіноча преса (зародження, основні етапи розвитку, видання, представниці, проблематика, жанри і стилі).	Лекція (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 2, 4, 6	Виокремлення головних представників, їх роль у становленні феміністичної преси (6 год)	Тиждень
7	Жіноча емансипація кінця XIX-початку XX ст. та український протофемінізм (Ольга Кобилянська, Леся Українка, Наталя Кобринська та ін.).	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 3, 5, 6, 7	Аналіз особливостей становлення	Тиждень

				ня і розвитку українського протофемінізму (6 год)	
8	«Перший вінок» - перший український жіночий альманах. Роль Олени Пчілки та Наталі Кобринської в історії українського феміністичного руху, літератури і преси.	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 1, 6, 7	Опрацювати структуру і зміст альманаху (6 год)	Тиждень
9	«Союз українок» в історії українського жіночого руху і преси. Світогляд, діяльність і роль Мілени Рудницької та її кола.	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 3, 4, 5, 6, 7	Визначити головних представниць, проаналізувати їх діяльність та світогляд (8 год)	Тиждень
10	Українські жіночі організації другої половини ХІХ – ХХ століття та їхні друковані органи.	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 2, 3, 1, 5	Визначити головні організації, проаналізувати їх діяльність (6 год)	Тиждень
11	Жіночі видання української діаспори.	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни: 3, 5, 7	Охарактеризувати журнали і газети української діаспори. (4 год)	Тиждень
12	Сучасні українські інтернет-видання феміністичного спрямування.	Практичне заняття-дискусія (2 год)	Див.: Література для вивчення дисципліни 5, 7	Простежити особливості сучасних феміністичних інтернет-видань (4 год)	Тиждень